

Sygn. akt: XVIII C 4219/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12.10.2015 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w Wydziale XVIII Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: SSR Artur Piotr Wewióra

protokolant: Michał Frajtak

rozpoznawszy w dniu: 12.10.2015 roku

w Ł. na rozprawie

sprawę z powództwa: (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko: M. N.

o: zapłatę

(1) oddała powództwo;

(2) zasądza od powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz pozwanego M. N. 617 zł (sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

XVIII C 4219/15

UZASADNIENIE

I. *Stanowiska stron* .

Pozwem z 27 kwietnia 2015 roku¹, nadanym pocztą 21 kwietnia 2015 roku, powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., reprezentowana przez radcę prawnego, domagał się zasądzenia od pozwanego M. N. 4.438,80 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, nadto kosztów procesu według norm przepisanych, z uzupełnieniem o 8 zł kosztów pocztowych. W uzasadnieniu wskazano, że pozwany był studentem Akademii (...) w Ł., zobowiązał się do uiszczania opłat, czemu uchybił. Na roszczenie składa się chesne za maj, czerwiec, październik, listopad i grudzień 2005 roku oraz styczeń i luty 2006 roku w łącznej kwocie 1.992 zł, opłata za punkty 54 zł, a także 2.392,80 zł odsetek skapitalizowanych na dzień poprzedzający wytoczenie powództwa. (k. 3 – 4)

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 28 maja 2015 roku w sprawie XVIII Nc 6703/15 orzeczono zgodnie z żądaniem i rozstrzygnięto o kosztach procesu. (k. 54)

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany, reprezentowany przez radcę prawnego, zaskarżył nakaz w całości zarzucając przedawnienie dochodzonego roszczenia, ewentualnie na wypadek nieuznania przedawnienia roszczenia, jego całkowitą bezzasadność, wniósł o oddalenie powództwa w całości, nadto o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazano, że z uwagi na znowelizowanie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, do roszczeń powoda należy stosować trzyletni okres przedawnienia. Alternatywnie, zważywszy na zawarcie umowy między uczelnią a pozwanym pod rządami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym z 1990 roku, zastosowanie znaleźć może okres dwuletni, jako wynikający z odpowiedniego stosowania do umowy przepisów o zleceniu. W pozostałym zakresie podniesiono zarzut iż należności począwszy od października 2005 roku są nienależne, gdyż wykraczają poza umowny zakres I i II roku studiów. (k. 56 – 57)

Pismem z 25 sierpnia 2015 roku powód podtrzymał dotychczasowe stanowisko oraz wniósł o zawieszenie postępowania w sprawie z uwagi na toczące się przed Trybunałem Konstytucyjnym postępowanie w sprawie Sk 17/15, dotyczące konstytucyjności przepisów nowelizujących ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym. (k. 65 – 67)

Do zamknięcia rozprawy 4 września 2015 roku strony nie zmieniły swoich stanowisk odnośnie przedmiotu sporu. W toku rozprawy oddalono wnioski o zawieszenie postępowania, jako zbędnie przedłużający postępowanie. (k. 71)

Po zamknięciu rozprawy i ogłoszeniu wyroku załączono do akt pismo pozwanego z 7 września 2015 roku.

II. Ustalenia faktyczne i ocena dowodów.

Zgodnie z § 25 ust. 1 statutu Wyższej Szkoły (...) w Ł., zatwierdzonego decyzją Ministra Edukacji Narodowej z 7 kwietnia 1997 roku, prawa i obowiązki studentów określa regulamin studiów, przy czym jednym z obowiązków studenta jest opłacanie czesnego. Jednakże w § 25 ust. 2 przewidziano możliwość zawarcia ze studentem zawarcie umowy określającej zasady wnoszenia opłat na rzecz uczelni.

(decyzja, k. 26; statut, k. 28 – 31)

M. N. jako student i Wyższa Szkoła (...) w Ł. jako uczelnia, zawarli 24 września 2003 roku umowę, zgodnie z której punktem 1.1 uczelnia zobowiązywała się względem studenta do prowadzenia zajęć dydaktycznych i organizowania egzaminów w sesji egzaminacyjnej i poprawkowej zgodnie z planem studiów oraz stosownie do posiadanych uprawnień. W punkcie 2 umowy strony uzgodniły, że student będzie obowiązany uiszczać na rzecz uczelni opłaty: wpisowe, czesne oraz inne, w szczególności za egzaminy poprawkowe, legitymację czy indeks. W punkcie 3.1 umowy zastrzeżono, że nieuczestniczenie w zajęciach nie zwalnia studenta z obowiązku uiszczenia czesnego, które w punkcie 3.2 strony uzgodniły na 3.720 zł za rok akademicki, przy czym dla studentów I roku po 310 zł miesięcznie, zaś dla studentów II roku po 410 zł miesięcznie. W punkcie 3.3 strony uzgodniły, że termin płatności czesnego za dany miesiąc przypada 10. dnia miesiąca, zaś w przypadku wpłaty po terminie, obowiązują odsetki umowne 10 % miesięcznie, jednak nie więcej niż 20 zł bez względu na wysokość czesnego. Podług punktu 6.3 umowy, w przypadku dyscyplinarnego skreślenia z listy studentów o zaprzestaniu naliczania czesnego decyduje data skreślenia.

(umowa, k. 24)

M. N. złożył ślubowanie 26 września 2003 roku.

(dokument ślubowania, k. 25)

Decyzją z 1 marca 2006 roku M. N. został skreślony z listy studentów z powodu zaległości w opłatach czesnego oraz niezłożenia indeksu i kary egzaminacyjnej w terminie przewidzianym harmonogramem roku akademickiego.

(decyzja, k. 47)

Okoliczności faktyczne nie były między stronami sporne, jednak szczegółowe informacje zaczerpnięto z przytoczonych wyżej dokumentów, których autentyczność i rzetelność nie były kwestionowane.

III. Ocena roszczenia.

(A) Zasada odpowiedzialności.

Dla ustalenia zasady odpowiedzialności pozwanego, koniecznym jest ustalenie kontekstu normatywnego, w jakim została zawarta przedmiotowa umowa.

W dniu jej zawarcia obowiązujące ustawowe przepisy o szkolnictwie wyższym nie odnosiły się do kwestii umów między uczelnią a studentem, ani odpłatności za studia w uczelniach niepaństwowych. Wszelkie reguły dotyczące praw i obowiązków studentów, w szczególności: zasady rekrutacji, przyjęcie w poczet studentów, ich prawa i obowiązki

związane z tokiem studiów, a także samo pojęcie i zakres regulaminu studiów, pozostawiono ówczesznie swobodnej decyzji uczelni niepaństwowych, gdyż tylko w zakresie nieuregulowanym w ich statutach, miały znaleźć zastosowanie reguły przewidziane ustawą (art. 177 u.s.w.2).

Jak wynika z ustaleń, w przypadku zawarcia umowy regulującej warunki odpłatności za studia, to ta umowa decydowała o treści wzajemnych praw oraz obowiązków studenta i Wyższej Szkoły (...) w Ł., w zakresie odpłatności za studia. Umowa ta jawi się zatem w sposób oczywisty jako umowa nienazwana, której przedmiotem jest świadczenie usług edukacyjnych. Oznacza to konieczność zastosowania do tej umowy przepisów o zleceniu (art. 750 k.c.).

Przeciwnie stanowisko powoda – jakoby umowa miała charakter nazwany – zdaje się nie dostrzegać, że o stosowaniu bądź nie art. 750 k.c. ma decydować nie popularność określonej umowy w obrocie lecz to, czy badana umowa jest umową o świadczenie usług oraz czy jest uregulowana innymi przepisami. Nawet u powoda nie budzi wątpliwości, że przedmiotowa umowa jest umową o świadczenie usług. Natomiast twierdzenia o tym, że była ona rzekomo regulowana postanowieniami ustawy o szkolnictwie wyższym z 1990 roku, są całkowicie gołosłowne. Ustawa ta w żadnym swoim przepisie nie określała umowy o odpłatności za studia, a jak wyżej wskazano, w odniesieniu do uczelni niepaństwowych w ogóle pozostawiała im całkowitą swobodę w tej materii. Nie można twierdzić, dla oceny zasadności stosowania art. 750 k.c., że brak regulacji też jest regulacją.

(B) Okres przedawnienia .

Odpowiednie stosowanie przepisów o zleceniu nakazuje stosowanie do dochodzonych roszczeń, jako wynikających z przedmiotowej umowy, dwuletniego okresu przedawnienia, przewidzianego dla roszczeń z tytułu utrzymania, pielęgnowania, wychowania lub nauki, jeżeli przysługują osobom trudniącym się zawodowo takimi czynnościami albo osobom utrzymującym zakłady na ten cel przeznaczone (art. 751 pkt 2 k.c.).

Należy zauważyć, że w tym wypadku nie jest wymagane prowadzenie działalności gospodarczej, a jedynie utrzymywanie przeznaczonego na ten cel – w tym wypadku nauki – zakładu. Niewątpliwie zakład w tym ujęciu nie musi być przy tym prowadzony zarobkowo. Wynika to z porównania tekstu przywołanego przepisu z innym, regulującym obowiązki osób utrzymujących hotele i podobne zakłady, gdzie wprost zastrzega się, że chodzi o zarobkowe utrzymywanie tego rodzaju przedsięwzięć (art. 846 § 1 k.c.).

Stanowisko o dziesięcioletnim terminie przedawnienia jest błędne, gdyż nie uwzględnia przywołanej wyżej analizy dotyczącej stosowania art. 751 pkt 2 w związku z art. 750 k.c., mających w tym wypadku pierwszeństwo przed ogólnym terminem przedawnienia.

Domaganie się przyjęcia dziesięcioletniego terminu przedawnienia roszczeń o czesne nie uwzględnia również charakteru czesnego jako świadczenia okresowego, a więc nawet według zasad ogólnych przedawniającego się z upływem trzech lat od wymagalności (art. 118 k.c.). Wbrew twierdzeniom powoda, okresowy charakter świadczenia z tytułu czesnego wynika wprost z przedmiotowej umowy. Strony w jej treści wysokość czesnego określiły w odniesieniu do jednostki czasu, za jaki uznały zgodnie rok akademicki. Nie jest tak, że mamy do czynienia w niniejszej sprawie z jednym świadczeniem z tytułu czesnego za cały okres studiów, rozłożonym na raty. Na raty – wynika to wprost z punktu 3.2 umowy – rozłożono wyłącznie okresowe świadczenie w postaci czesnego za rok akademicki. Co więcej, już w punkcie 3.3 umowy strony mówią nawet o „terminie płatności czesnego za dany miesiąc”, co jedynie utwierdza przekonanie o okresowości przedmiotowego świadczenia.

(C) Opłata za punkty.

Jedynie opłata za punkty nie jest z pewnością świadczeniem okresowym, lecz jednorazowym. W tym zakresie jednak powód nie zdołał wykazać zasadności ani wysokości dochodzonych 54 zł z tego tytułu. Pozwany zaprzeczył zasadności roszczeń, zaś powód ograniczył się do przedstawienia cenników. Nie pozwalają one jednak na ustalenie, że rzeczywiście wystąpiły okoliczności faktyczne czyniące zasadnym poranie dochodzonej opłaty – nie wiadomo o jakie punkty chodzi i dlaczego pozwany miał za nie płacić.

Roszczenie w tej części podlegałoby oddaleniu niezależnie od kwestii przedawnienia.

(D) Konstytucyjność nowelizacji Prawa o szkolnictwie wyższym a przedmiotowe postępowanie.

Powód wnosił o zawieszenie postępowania z uwagi na toczące się przed Trybunałem Konstytucyjnym postępowanie w przedmiocie zgodności z Konstytucją nowelizacji przepisów o szkolnictwie wyższym. Jednocześnie postawił jednak tezę, że nowe regulacje dotyczące przedawnienia roszczeń z umowy dotyczącej zasad odpłatności za studia, nie dotyczą przedmiotowej umowy.

Parlament zdecydował w 2014 roku, że do umów w sprawie warunków odpłatności za studia lub usługi edukacyjne, o których mowa w art. 99 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepis art. 160a ust. 7 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą (art. 32 n.p.s.w.3).

Ustawą, o której mowa w przywoływanym art. 1, jest ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (dalej: p.s.w.)⁴. Powoływany art. 160a ust. 7 p.s.w. stanowi, że roszczenia wynikające z umowy przedawniają się z upływem trzech lat, chodzi przy tym o zawieraną w formie pisemnej pod rygorem nieważności umowę między uczelnią a studentem lub osobą przyjętą na studia, określającą warunki pobierania opłat związanych z odbywaniem studiów oraz opłat za usługi edukacyjne, a także wysokość tych opłat (art. 160a ust. 1 p.s.w.).

Aby należycie ocenić zakres przedmiotowy art. 32 n.p.s.w. należy zauważyć, że w zakresie swojej hipotezy w tej jej części, która określa umowy, do których omawiany przepis ma mieć zastosowanie, ów przepis powtarza w swojej treści równocześnie uchylany art. 160 ust. 3 p.s.w. Przepis ten stanowił, że warunki odpłatności za studia lub usługi edukacyjne, o których mowa w art. 99 ust. 1 p.s.w., określa umowa zawarta między uczelnią a studentem w formie pisemnej. Stwierdzić zatem należy, że w art. 32 n.p.s.w. chodzi o umowy, które zostały zawarte stosownie do art. 160 ust. 3 p.s.w.

W tym miejscu wypada przypomnieć, że przedmiotowa umowa została zawarta przed wejściem w życie art. 160 ust. 3 p.s.w. Tymczasem studenci przyjęci na studia przed dniem wejścia w życie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym z 2005 roku oraz w roku akademickim 2005/2006 mieli wносить opłaty za zajęcia dydaktyczne na dotychczasowych zasadach do końca okresu studiów przewidzianego w programie studiów (art. 269 ust. 1 p.s.w), zaś umowy, o których mowa w art. 160 ust. 3 p.s.w., miały obowiązywać od roku akademickiego 2006/2007 (art. 269 ust. 2 p.s.w.). W związku z tak brzmiącymi przepisami przejściowymi należy przyjąć, że w przypadku jakichkolwiek odniesień do umów wskazanych w art. 160 ust. 3 p.s.w., może chodzić wyłącznie o umowy obowiązujące nie wcześniej aniżeli od 1 października 2006 roku.

Nadto nowe regulacje, dotyczące przedawnienia umów dotyczących kwestii odpłatności za studia, weszły w życie 1 października 2014 roku (art. 57 n.p.s.w.) i jak się wydaje mogą mieć zastosowanie wyłącznie do tych roszczeń, które według stanu na ten właśnie dzień, nie uległy jeszcze przedawnieniu; dla wykładni przeciwnej należałoby oczekiwać w ustawie wyraźnego stwierdzenia, że nowe zasady stosuje się również do tych roszczeń, których termin przedawnienia, liczony według zasad dotychczasowych, już upłynął, co wymagałoby zresztą szczególnie wnikliwej oceny takiego uregulowania pod kątem zgodności z Konstytucją, w szczególności jej art. 2, 20, 21 i 76.

Podsumowując tą część rozważań wskazać należy, że przewidziane ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw uregulowanie z mocą wsteczną kwestii przedawnienia roszczeń wynikających z umów określających warunki odpłatności za studia lub usługi edukacyjne dotyczy wyłącznie tych umów, które zostały zawarte na podstawie uchylonego przez przywołaną ustawę art. 160 ust. 3 p.s.w. i obowiązywały nie wcześniej niż od 1 października 2006 roku, jako początku roku akademickiego 2006/2007, z zastrzeżeniem tych przypadków, w których na podstawie przepisów szczególnych rozpoczęcie roku akademickiego 2006/2007 nastąpiło w innym dniu (art. 1 pkt 104 lit. b i art. 32 n.p.s.w. w związku z art. 269 ust. 1 i 2 p.s.w.).

Należy przy tym zauważyć, że nawet gdyby przyjąć, że omawiany art. 32 n.p.s.w. miałby jednak mieć zastosowanie do przedmiotowej umowy, zawieszanie postępowania w oczekiwaniu na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego byłoby przewlekaniem postępowania, ponieważ w razie uznania konstytucyjności tego przepisu, dochodzone pozwem roszczenia przedawniły się najpóźniej z końcem 10 lutego 2009 roku, to jest upływem trzech lat od wymagalności najpóźniej wymagalnego spośród dochodzonych roszczeń (art. 112 zd. I k.c. i art. 160a ust. 7 p.s.w. w związku z art. 32 n.p.s.w.), natomiast w przypadku uznania niekonstytucyjności tego przepisu, a więc konieczności odwołania się do reguł dotychczasowych, omówionych wyżej (pkt III.B) – z końcem 10 lutego 2008 roku, to jest upływem lat dwóch (art. 112 zd. I i art. 751 pkt 2 w związku z art. 750 k.c.).

(E) Rozstrzygnięcie.

Roszczenia powoda przedawniły się najpóźniej 10 lutego 2009 roku.

Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia (art. 117 § 2 zd. I k.c.).

Pozwany podnosząc zarzut przedawnienia, uchylił się od jego zaspokojenia. Ponieważ powód nie twierdził nawet, nie mówiąc o wykazaniu, iżby pozwany zrzekł się po 10 lutego 2009 roku korzystania z tego zarzutu, powództwo oddalono.

Jak wyżej zaznaczono (pkt III.C), w zakresie żądania 54 zł opłaty za bliżej niesprecyzowane punkty, powództwo zostałoby oddalone z racji niewykazania zasadności ani wysokości roszczenia nawet wówczas, gdyby zarzut przedawnienia okazał się chybiony.

I. Koszty.

Powód przegrał sprawę w całości.

Na koszty procesu pozwanego złożyło się: 600 zł wynagrodzenia pełnomocnika według stawek minimalnych, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (art. 98 § 3 k.p.c.).

Powód obowiązany jest zwrócić pozwanemu całość poniesionych kosztów procesu (art. 98 § 1 k.p.c.).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć:

- pełnomocnikowi powoda;
- pełnomocnikowi pozwanego.

12.10.2015

1 Jeżeli inaczej nie zaznaczono, daty pism według prezentaty Sądu.

2 Ustawa z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385, z późn. zm.); jeżeli inaczej nie zaznaczono, w brzmieniu obowiązującym 24 września 2015 roku, tj. dniu zawarcia umowy.

3 Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1198, z późn. zm.).

4 J. t. – Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.